

Terveydenhuolto (EHL)

Etapit

Terveydenhuollon erikoisalan etapit.....	2
1. Väestön terveydentilan ja terveyspalvelujen tarpeen arviointi	3
2. Terveyden edistäminen ja ehkäisevä terveydenhuolto	5
3. Terveyspolitiikka ja palvelujärjestelmä.....	7
4. Hallinto ja johtaminen	10
5. Oman työn hallinta ja kehittäminen.....	12

Terveydenhuollon erikoishammaslääkärikoulutuksessa voidaan tarvittaessa etapien tukena käyttää seuraavia EPOja:

EPA: Häirintä ja epäasiallinen kohtelu.....	13
EPA: Suunterveyttä määrittävät sosiaaliset tekijät ja suunterveys omassa toimintaympäristössä.....	15
EPA: Terveyden edistämisen teorit ja menetelmät	17
EPA: Sairauksien ehkäisyn ja terveyden edistämisen hankkeiden suunnittelu, toteutus ja arviointi ...	19
EPA: Viranomaisten terveysvalvontaa ja –suojelua koskevat tehtävät ja terveysvaarojen torjunta	21
EPA: Muistutus terveydenhuollossa.....	23
EPA: Kehityskeskustelu	25
EPA: Varhaisen puuttumisen keskustelu	27
EPA: Rakentava palautekeskustelu	29

Terveydenhuollon erikoisalan etapit

Tulokas: Omaa ensivaiheen tiedot erikoisalan tehtävistä ja toimintaympäristöstä.

Alkuvaiheen erikoistuja: Osaa toimia tavanomaisissa erikoisalan tehtävissä. Kartuttaa ohjatusti osaamistaan erikoisalan osaamistavoitteiden mukaisesti.

Edistynyt erikoistuja: Osaa toimia vaativissa erikoisalan tehtävissä. Laajentaa ja syventää ohjatusti osaamistaan osaamistavoitteiden mukaisesti.

Erikoishammaslääkäri: Osaa toimia itsenäisesti erikoisalan vaativissa tehtävissä. Täyttää valmistuvan erikoishammaslääkärin osaamistavoitteet.

Eriytynyt osaaminen: Omaa syvällistä tai laajaa osaamista, joka ylittää valmistuvalta erikoishammaslääkäriltä vaadittavan.

1. Väestön terveydentilan ja terveyspalvelujen tarpeen arviointi

Tulokas

- Tietää perusasiat terveyteen vaikuttavista tekijöistä ja niiden yhteydet terveyteen ja sairauteen
- Tietää väestörakenteen merkityksen terveyspalvelujen tarpeessa.
- Tietää epidemiologiaa, tilastotieteellisiä ja terveydentilan mittaamisen menetelmiä.
- Tietää mistä terveyteen liittyvää rekisteritieto on löydettävissä.
- Tietää, miksi on tärkeää selvittää väestön terveyttä, terveystarpeita ja palveluiden saatavuutta.

Alkuvaiheen erikoistuva

- Tietää terveyteen vaikuttavia tekijöitä sekä niihin vuorovaikutuksessa olevia yhteiskunnallisia tekijöitä (determinants of health).
- Tietää alueen sosioekonomisen väestörakenteen merkityksen terveyspalvelujen tarpeessa.
- Tietää epidemiologiaa, tilastotieteellisiä ja terveydentilan mittaamisen menetelmiä.
- Tietää mistä terveyteen liittyvää rekisteritieto on löydettävissä ja osaa hakea terveyttä koskevia perustietoja.
- Tietää, miten selvittää väestön terveyttä, terveystarpeita ja palveluiden saatavuutta.

Edistynyt erikoistuva

- Tuntee terveyteen vaikuttavat tekijät, terveyserojen syyt, terveyden, sairauden ja niihin vuorovaikutuksessa olevan yhteiskunnan kehityssuunnat.
- Tuntee alueen väestön terveyden ja hyvinvoinnin nykytilaa ja hyvinvointisuunnitelman.
- Tuntee epidemiologiaa, tilastotieteellisiä ja terveydentilan mittaamisen menetelmiä ja osaa käyttää niitä.
- Tuntee joitakin terveyttä koskevia rekistereitä ja tietojärjestelmiä ja osaa hakea niistä tietoa sairastavuudesta ja hyvinvoinnista.
- Osaa selvittää väestön terveyttä, terveystarpeita ja palveluiden saatavuutta.

Erikoishammaslääkäri

- Tuntee terveyteen vaikuttavat tekijät, terveyserojen syyt, terveyden, sairauden ja niihin vuorovaikutuksessa olevan yhteiskunnan kehityssuunnat sekä ymmärtää niiden vaikutukset omaan toimintaympäristöönsä.
- Tuntee väestön ja eri väestöryhmien terveydentilan ja sen kehityksen, ja tärkeimpien kansansairauksien epidemiologian.
- Tuntee epidemiologisia, tilastotieteellisiä ja terveydentilan mittaamisen menetelmiä ja osaa käyttää niitä terveyspalvelujen alueellisen ja sairausryhmäkohtaisen tarpeen arvioimiseen (health needs assesement).
- Tuntee terveyttä koskevat rekisterit ja tietojärjestelmät ja osaa käyttää niitä väestön terveydentilan arvioinnissa tavallisia tilasto-ohjelmia ja analyysityökaluja hyödyntäen.
- Osaa selvittää väestön terveyttä, terveystarpeita ja palveluiden saatavuutta ja kysyntää sekä niihin vaikuttavia tekijöitä.

Eriyinen osaaminen

- Osaa analysoida terveyteen vaikuttavia tekijöitä ja niiden pohjalta muodostaa terveyspoliittisia kannanottoja.
- Tuntee hyvinvointialueiden rahoituskriteerinä toimivan sote-palvelutarvekertoimen sekä muut rahoituskriteerit.
- Tuntee edistyneitä epidemiologisia, tilastotieteellisiä ja terveydentilan mittaamisen menetelmiä ja osaa käyttää monimutkaisia tutkimusasetelmia ja tilastollisia menetelmiä terveyspalvelujen alueellisen ja sairausryhmäkohtaisen tarpeen arvioimiseen (health needs assesement).
- Tuntee terveyttä koskevat rekisterit ja tietojärjestelmät ja osaa käyttää niitä väestön terveydentilan arvioinnissa monimutkaisia tilasto-ohjelmia ja analyysityökaluja hyödyntäen.
- Pystyy kehittämään palveluiden saatavuutta väestön terveystarpeiden pohjalta.

2. Terveyden edistäminen ja ehkäisevä terveydenhuolto

Tuokas

- Tietää terveyden edistämisen perusasiat.
- Tietää keinoja, joilla voidaan vaikuttaa yksilöiden terveyteen ja terveystyöskäytymiseen.
- Tietää terveyden edistämisen merkityksen.
- Tietää miten terveyden edistäminen ja sairauksien ehkäisy (preventio) eroavat toisistaan.
- Tietää yleisimmät ympäristöaltisteet Suomessa.
- Tietää paikallisten epidemioiden syntymekanismit.

Alkuvaiheen erikoistuva

- Tietää terveystyöskäytymistä ja terveyden edistämistä selittäviä malleja ja menetelmiä.
- Tietää keinoja, joilla päästään vaikuttamaan terveyteen yksilö-, yhteisö- ja väestötasolla.
- Tietää terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn hankkeiden toteutuksen periaatteita.
- Tietää prevention neljä tasoa ja ymmärtää niiden väliset erot.
- Tietää ekologian peruskäsitteet, yleisimpien ympäristösaasteiden terveystyövaikutukset ja yleisimmät ympäristöaltisteet Suomessa.
- Tietää paikallisten epidemioiden syntymekanismit ja yleisimmät lähteet.

Edistynyt erikoistuva

- Tuntee terveyden edistämisen teorioita, malleja ja menetelmiä sekä ymmärtää näiden merkityksen väestön terveyden edistämässä.
- Tuntee keinoja, joilla päästään vaikuttamaan väestön terveyteen yksilö-, yhteisö- ja yhteiskuntatasolla käyttäen terveydenhuollon ja muita yhteiskunnan keinoja.
- Tuntee terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn hankkeiden toteutuksen ja arvioinnin periaatteita ja menetelmiä.
- Tuntee kansansairauksien ehkäisyn ja varhaisen toteamisen mahdollisuudet ja menetelmät.

- Tuntee yleisimpien ympäristösaasteiden terveysvaikutukset ja yleisimmät ympäristöaltisteet
- Suomessa sekä niihin kansalliset ja kansainväliset kehityssuunnat. Tuntee paikallisten epidemioiden selvittämisen periaatteet sekä viranomaisten yhteistyön epidemiaselvityksissä.

Erikoishammaslääkäri

- Tuntee terveyden edistämisen teorioita, malleja ja menetelmiä ja osaa hyödyntää niitä terveyden edistämässä yksilö-, yhteisö- ja yhteiskuntatasoilla
- Tuntee keinoja, joilla päästään vaikuttamaan väestön terveyteen yksilö-, yhteisö- ja yhteiskuntatasolla käyttäen terveydenhuollon ja muita yhteiskunnan keinoja sekä muita hyödyllisiä vaikutuskanavia sekä osaa arvioida keinoja, joilla terveyseroja voidaan kaventaa.
- Osaa suunnitella, toteuttaa ja arvioida sairauksien ehkäisyn ja terveyden edistämisen hankkeita.
- Osaa soveltaa kansansairauksien ehkäisyn ja varhaisen toteamisen mahdollisuuksia ja menetelmät.
- Tuntee ympäristötekijöiden merkityksen yksilön ja väestön terveydelle, ja tietää miten ympäristöuhkiin varaudutaan ja niitä torjutaan.
- Edellisten lisäksi tuntee terveysvalvontaa ja terveydensuojelua ohjaavan lainsäädännön sekä viranomaisia koskevat tehtävät terveysvaarojen torjunnassa.

Eriytinen osaaminen

- Pystyy soveltamaan terveyden edistämisen teorioita käytännössä ja arvioimaan toteutuksen vaikutuksia.
- Pystyy suunnittelemaan ja toteuttamaan interventioita, joilla terveyseroja voidaan kaventaa.
- Pystyy suunnittelemaan ja toteuttamaan terveyden edistämisen interventioita.
- Pystyy kehittämään kansansairauksien ehkäisyn ja varhaisen toteamisen menetelmiä.
- Pystyy suunnittelemaan ja toteuttamaan ympäristöterveyden ja terveyden suojelun interventioita tai arviointia.
- Tuntee muiden kuin paikallisten epidemioiden selvittämisen periaatteet sekä viranomaisten yhteistyön epidemiaselvityksissä.

3. Terveyspolitiikka ja palvelujärjestelmä

Tuokas

- Tietää sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmän pääpiirteissään. Osaa nimetä terveydenhuollon palvelujärjestelmää koskevia keskeisiä kansallisia rekistereitä.
- Tietää, mistä hakea keskeiset lait ja säädökset.
- Tietää terveydenhuollon tutkimuksen teon perusteet.
- On kuullut ”Terveys kaikissa poliitikoissa” -periaatteesta
- On tietoinen vaikutusten ennakoarvioinnista päätöksenteossa
- Tietää mitä terveystiedot tarkoittaa.

Alkuvaiheen erikoistuva

- Tietää sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmän rakenteen.
- Tietää terveydenhuollon palvelujärjestelmää koskevia keskeisiä kansallisia rekistereitä.
- Tietää, miten hakea keskeiset lait ja säädökset.
- Tietää terveydenhuollon toimintatapojen perusteena olevan tieteellisen ja toiminnanohjaukseen tarvittavan tiedon karttumisprosessia, tuntee tutkimuksen teon perusteet.
- Tietää ”Terveys kaikissa poliitikoissa” -periaatteen.
- Tietää mitä vaikutusten ennakoarvioinnilla päätöksenteossa tarkoitetaan.
- Tietää mitä terveystiedot tarkoittaa yksilö-, yhteisö- ja yhteiskuntatasolla ja tunnistaa viestinnän merkityksen terveyden edistämässä.

Edistynyt erikoistuva

- Tuntee sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmän ja sen toimintaperiaatteet.
- Tuntee terveydenhuollon palvelujärjestelmää koskevat keskeiset kansalliset rekisterit ja pystyy tulkitsemaan terveydenhuoltoa kuvaavia tietoja.
- Tuntee terveydenhuollon keskeiset lait ja säädökset sekä terveydenhuollon suunnittelu- ja päätöksentekojärjestelmän.
- Tuntee terveydenhuoltotutkimuksen ja terveystaloustieteen menetelmiä ja osaa käyttää niitä toimintakäytäntöjen, terveystalousten ja terveydenhuoltojärjestelmien arvioinnissa, vertailussa ja kehittämisessä.

- Tuntee ”Terveys kaikissa politiikoissa” -periaatteen toimeenpanoa ja vaikutuksia yhteiskunnassa eri aikoina.
- Tuntee vaikutusten ennakoarvioinnin prosessin.
- Osaa tuottaa ymmärrettävää terveysviestintää eri kohderyhmille ja eri kanavissa yksilö-, yhteisö- ja yhteiskuntatasolla.

Erikoishammaslääkäri

- Tuntee sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmän ja sen toimintaperiaatteet sekä terveydenhuollon suunnittelu- ja päätöksentekojärjestelmää.
- Tuntee terveydenhuollon palvelujärjestelmää koskevat keskeiset kansalliset rekisterit ja osaa käyttää niitä terveydenhuollon toiminnan arvioinnissa epidemiologian ja tilastotieteen menetelmin.
- Osaa soveltaa työssään terveydenhuollon keskeisiä lakeja ja säädöksiä osana terveydenhuollon suunnittelu- ja päätöksentekojärjestelmää.
- Osaa arvioida eri menetelmiä käyttäen väestön terveystalouden tarvetta, terveydenhuollon toimintaa ja teknologioita sekä terveystalouden vaikuttavuutta ja laatua sekä osaa kriittisesti arvioida, soveltaa ja tarvittaessa tuottaa tutkimus- ja toiminnanohjauksessa tarvittavaa tietoa
- Tuntee ja osaa käyttää erilaisia terveystalouteen ja terveydenhuollon toimintaan vaikuttamisen keinoja.
- Osallistuu monitieteiseen terveystalouden arviointiin analysoimalla ja arvioimalla toimenpiteiden mahdollisia terveystalouden vaikutuksia kaikille ja haavoittuville ihmisille.
- Osaa tuottaa terveystalouden viestintää, jolla vaikutetaan yleiseen mielipiteeseen terveystalouden kysymyksissä yksilö-, yhteisö- ja yhteiskuntatasolla sekä osaa osallistua keskeisiin sidosryhmiin terveystalouden tueksi.

Erialaisten osaaminen

- Tuntee muiden EU-maiden sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmiä ja niiden toimintaperiaatteita.
- Tuntee terveydenhuollon palvelujärjestelmää koskevat keskeiset kansalliset rekisterit ja osaa käyttää niitä terveydenhuollon toiminnan arvioinnissa monimuotoisia tilasto-ohjelmia ja analyysityökaluja hyödyntäen.
- Osallistuu terveydenhuollon keskeisten lakien ja säädösten säädösvalmisteluun ja lainsäädäntöprosessiin.
- Pystyy kehittämään terveydenhuollon toimintaa ja teknologioita sekä terveystalouden vaikuttavuutta ja laatua.
- Tuntee EU-sääntelyn ja yhteistyön terveystaloudessa.

- Pystyy kehittämään vaikutusten ennakkoarvioinnin laatua.
- Osaa arvioida ja pystyy kehittämään terveystiedotusta.

4. Hallinto ja johtaminen

Tuokas

- Tietää johtamisen teorioita.
- Tietää terveydenhuollon talouden ja toiminnan yhteyden.
- Tietää periaatteet, joilla suunnitella palvelujärjestelmän kehittämistä.
- Tuntee ammattieettiset periaatteet ja osaa toimia niiden mukaisesti.

Alkuvaiheen erikoistuva

- Tietää johtamisen teorioita ja käytäntöjä ja terveystalouden erityispiirteitä.
- Tietää terveydenhuollon talouden ja toiminnan erityispiirteet
- Tietää periaatteet, joilla suunnitella palvelujärjestelmän kehittämistä ja arviointia.
- Tuntee ammattieettiset periaatteet ja osaa toimia niiden mukaisesti.

Edistynyt erikoistuva

- Tuntee johtamisen teorioita, käytäntöjä ja soveltaa niitä projektien ja henkilöstön johtamisessa.
- Tuntee terveydenhuollon toiminnan talouden ja toiminnan ohjausmekanismit.
- Tuntee menetelmiä, joilla suunnitella ja johtaa yhteisötasoisia ja palvelujärjestelmän kehittämistä, arviointia ja viedä läpi muutoksia monialaisessa organisaatiossa.
- Osaa toimia ammatillisesti ristiriitatilanteessa ja soveltaa ammattieettisiä periaatteita.

Erikoishammaslääkäri

- Osaa käyttää johtamisen teorioita, käytäntöjä ja välineitä muuttuvassa toimintaympäristössä huomioiden terveydenhuollon erityispiirteet (esim. palveluiden laatu, asiakastyytyväisyys, potilas- ja työturvallisuus ja vaikuttavuus).
- Osaa suunnitella taloutta ja toimintaa sekä ohjata toimintaa terveydenhuollon toimintayksikössä.
- Osaa suunnitella ja johtaa yhteisötasoisia ja palvelujärjestelmän kehittämistä, arviointia ja viedä läpi muutoksia monialaisessa organisaatiossa.
- Osaa kehittää työyhteisön toiminta nojautuu Lääkäriliiton eettisiin ohjeisiin perustuen.

Erityinen osaaminen

- Osaa kehittää johtamisen käytäntöjä huomioiden terveydenhuollon erityispiirteet
- Osaa suunnitella taloutta ja toimintaa sekä ohjata toimintaa hyvinvointialueella, yhteistoiminta-alueella tai kansallisesti.
- Osaa suunnitella ja johtaa yhteisötasoisia ja palvelujärjestelmän kehittämistä, arviointia ja viedä läpi muutoksia hyvinvointialueella, yhteistoiminta-alueella tai kansallisesti.

5. Oman työn hallinta ja kehittäminen

Tuokas

- Osaa kehittää omaa ammatillista osaamista ja toimintaa.
- On toiminut kouluttajana.

Alkuvaiheen erikoistuva

- Osaa kerätä tietoa systemaattisesti arvioida ja kehittää omaa ammatillista osaamista ja toimintaa.
- Osaa toimia kouluttajana.

Edistynyt erikoistuva

- Osaa systemaattisesti arvioida ja kehittää omaa ammatillista osaamista ja toimintaa.
- Osata toimia alan asiantuntijana, esimiestehtävissä ja kouluttajana.

Erikoishammaslääkäri

- Osaa systemaattisesti arvioida ja kehittää omaa ammatillista osaamista ja toimintaa sekä reflektoida sitä tavoitteellisesti.
- Osaa toimia alan asiantuntijana, esimiestehtävissä, kouluttajana ja vaikuttajana.

Eriytynen osaaminen

- Osa toimia mentorin tai muussa ohjaavassa roolissa.
- Osaa toimia alan kansainvälisissä tehtävissä asiantuntijana ja kouluttajana.

EPA: Häirintä ja epäasiallinen kohtelu

Arvioitavan kokonaisuuden yläotsikko/kategoria: Esihenkilön toiminta

Lyhyt kuvaus

Työyhteisön jäsenillä on oikeus turvalliseen, häirinnästä, syrjinnästä ja kiusaamisesta vapaaseen työympäristöön. Tämä oikeus perustuu työturvallisuuslakiin, yhdenvertaisuuslakiin ja tasa-arvolakiin. Työturvallisuuslaki velvoittaa työnantajan huolehtimaan työn terveellisyydestä ja turvallisuudesta ja esimiehiä puuttumaan epäasialliseen kohteluun työpaikalla. Työnantajalla on työturvallisuuslain mukaan toimintavelvollisuus, jos työpaikalla edes epäillään tapahtuvan työntekijään kohdistuvaa häirintää tai epäasiallista kohtelua. Työntekijöiden välisiä kiusaamis- ja häirintätilanteita käsittelee esihenkilö, jolla on vastuu ja velvollisuus puuttua asiaan välittömästi siitä tiedon saatuaan. Työsuojeluorganisaatio ja henkilöstöpalvelut antavat tukea.

Määritelmä ja rajoitukset

Erikoistuva osaa esihenkilön roolissa tunnistaa häirintätilanteet ja ryhtyä toimintaan.

Mahdolliset riskit ja komplikaatiot

Asian käsittely ei johda yhteisymmärrykseen/sopimukseen asianosaisten välillä. Asian käsittely voi pitkittyä vahingoittaen työilmapiiriä. Selvittely voi johtaa tehtäväjärjestelyihin, esihenkilön antamaan suulliseen huomautukseen tai työoikeudellisiin toimenpiteisiin.

Keskeiset CanMEDS-osaamisalueet

Ammatillisuus
Johtaminen
Vuorovaikutustaidot
Yhteistyötaidot

Suoritusta koskevat odotukset (tiedot, taidot ja asenteet)

Erikoistuva osaa

- käynnistää ja koordinoida käsittelyprosessin
- osaa kuulla osapuolia erikseen puolueettomasti ja selvittää tapahtumien kulun
- järjestää osapuolten tapaamisen ja huolehtia muistiosta
- sopia keskusteluissa myös toimenpiteistä ja seurannasta, jotka kirjataan muistioon.
- varmistaa, että sovitut toimenpiteet tehdään ja huolehtia seurannasta

Ohjaus- ja harjoittelumenetelmät

Taustalla olevaan lainsäädäntöön ja työpaikan työsuojeluorganisaatioon ja toimintaohjeisiin tutustuminen. Simuloitu prosessi mikäli todellista ei saatavilla. Lopuksi lähiohjaajan kanssa suorituksen läpikäynti siten, että erikoistuja osaa perustella tekemänsä ratkaisut.

Arviointimenetelmät

Prosessin ja jatkotoimien seuranta, näihin liittyvät muistiot ja jatkotoimet.

Koulutuksen vaihe, jossa yleensä saavutetaan

Palvelujärjestelmässä tapahtuvan koulutuksen aikana

Kirjallisuus

Järvinen P. Onnistu esimiehenä. 2017, 4. painos.

Järvinen P. Menestyvän työyhteisön pelisäännöt. 2016, 14. painos.

Tasa-arvolaki 609/1989. <https://finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1986/19860609>

Työsuojelu. Työsuojeluhallinnon verkkopalvelu. <https://www.tyosuojelu.fi/>

Työturvallisuuslaki 738/2002. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2002/20020738>

Yhdenvertaisuuslaki 1325/2014. <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2014/20141325>

EPA: Suunterveyttä määrittävät sosiaaliset tekijät ja suunterveys omassa toimintaympäristössä

Arvioitavan kokonaisuuden yläotsikko/kategoria: Väestön terveyttä määrittävät sosiaaliset tekijät

Lyhyt kuvaus

Väestön terveyteen vaikutetaan terveyttä määrittävien tekijöiden kautta. Näitä ovat yksilölliset, sosiaaliset, rakenteelliset ja kulttuuriset tekijät. Näihin tekijöihin vaikuttamalla voidaan parantaa väestön terveyttä ja vähentää väestöryhmien välisiä terveyseroja.

Määritelmä ja rajoitukset

Erikoistuva

- tietää, mitkä ovat keskeiset sosiaaliset tekijät määrittävät suusairauksia väestössä
- osaa hankkia tietoa näistä sosiaalisista tekijöistä toimintaympäristönsä tietovarannoista
- osaa analysoida edellä mainittua tietoa suhteessa toimintaympäristöstä saatavilla olevaan tietoon väestön suunterveydestä

Mahdolliset riskit ja komplikaatiot

Erikoistuva ei tunne keskeisiä suunterveyttä määrittäviä sosiaalisia tekijöitä, ei osaa hankkia tietoa näistä eikä ymmärrä tiedon yhteyttä väestön suusairauksiin.

Keskeiset CanMEDS-osaamisalueet

Terveyden edistäminen

Tiedonhallinta ja oppiminen

Suoritusta koskevat odotukset (tiedot, taidot ja asenteet)

- Tiedot: Tuntee keskeisimmät väestön suusairauksia määrittävät sosiaaliset tekijät ja oman toimintaympäristö niitä kuvaavat tietovarannot.
- Taidot: Osaa hankkia toimintaympäristön tietovarannoista saatavilla olevat väestön suunterveyttä määrittävät sosiaaliset tekijät sekä kuvata niiden jakautumisen. Osaa hankkia toimintaympäristöstä saatavilla olevat väestön suunterveyttä kuvaavat tiedot. Osa analysoida tietojen perusteella, miten suunterveyttä määrittävät sosiaaliset tekijät ovat yhteydessä väestön suunterveyteen omassa toimintaympäristössä.
- Asenteet: Osaa pohtia käytettävissä olevien tietojen mahdollisuuksia ja rajoituksia suhteessa kirjallisuudessa esitettyyn tietoon.

Ohjaus- ja harjoittelumenetelmät

Tiedot: Perehtyminen kirjallisuuteen väestön suunterveyttä määrittävistä sosiaalisista tekijöistä. Tutustuminen omassa toimintaympäristössä käytössä oleviin tietovarantoihin ja niistä saataviin tietoihin.

Taidot: Tiedon analyysimenetelmien käyttö.

Asenteet: Tiedon ja niiden analysoinnin mahdollisuuksien ja rajoitusten pohtiminen yhdessä kouluttajien kanssa.

Arviointimenetelmät

Kirjallinen raportti, joka käydään läpi yhdessä kouluttajien kanssa

Koulutuksen vaihe, jossa yleensä saavutetaan

Koulutuksen 1.-3.vuoden aikana

Kirjallisuus

WHO: Social determinants of health https://www.who.int/health-topics/social-determinants-of-health#tab=tab_1

Daly B, Bachelor P, Treasure E, Watt R. Essential Dental Public Health. 2nd Edition. Oxford University Press, 2013

Social inequalities in oral health: from evidence to action. Watt R, Listl R, Peres M, Heilmann A. Eds. International Centre for Oral Health Inequalities Research and Policy (ICOHIRP) <http://www.icohirp.com/wp-content/uploads/2020/05/ICOHIRP-Social-inequalities-in-oral-health.pdf>

Uhari M ja Nieminen P. Epidemiologia ja biostatistiikka. Duodecim, 2012

Mäkelä M, Isojärvi J. HTA-opas. <http://www.kaypahoito.fi/web/kh/hta-opas>

EPA: Terveyden edistämisen teorit ja menetelmät

Arvioitavan kokonaisuuden yläotsikko/kategoria: Terveyden edistäminen ja ehkäisevä terveydenhuolto

Lyhyt kuvaus

Terveyden edistämisen toimenpiteiden suunnittelun tulee olla systemaattista ja vaiheittaista. Suunnittelua ohjaamaan tarvitaan sekä kokonaisvaltaisia viitekehyksiä että eri tavoitteisiin keskittyviä teorioita ja menetelmiä. Toimenpiteiden toteutuksen ja vaikuttavuuden kannalta on olennaista, että suunnittelumallit ovat suoraan liitoksissa arviointimalleihin. Terveyden edistämässä suunnitellaan samanaikaisesti toimeenpano eri toiminnantasoilte ja toteutus sekä arvioinnin suunnittelu ja toteutus. Menetelmien valintaa ohjaavat muutostarpeita kartoittava tilanneanalyysi, muutostavoitteiden valinta vaikuttamisen eri tasoilla sekä muutoksen taustalla vaikuttavien mekanismien tunnistus ja niihin vaikuttavien muutostekniikoiden valinta.

Määritelmä ja rajoitukset

Erikoistuva:

Tuntee terveyden edistämisen toimien suunnittelun keskeiset vaiheet

Tuntee käytettäviä viitekehyksiä ja teoreettisia malleja

Ymmärtää eri osa-alueiden teoriaperustaisen suunnittelun merkitys kokonaisuuden kannalta

Ymmärtää miten soveltaa viitekehyksiä ja teorioita terveyden edistämisen eri alueilla

Osa arvioida eri viitekehysten ja mallien käyttökelpoisuutta erilaisiin tarkoituksiin

Mahdolliset riskit ja komplikaatiot

Erikoistuva ei tunne keskeisiä terveyden edistämisen teorioita, peruskäsitteitä eikä niiden soveltamista tai ei pääse soveltamaan niitä erikoistumisen aikana.

Keskeiset CanMEDS-osaamisalueet

- Terveyden edistäminen

Suoritusta koskevat odotukset (tiedot, taidot ja asenteet)

- Tiedot: Tuntee ja osaa kuvata useamman terveyden edistämisen teorian ja viitekehysten ja tuntee suunnittelun keskeiset vaiheet
- Taidot: Tietää miten viitekehyksiä ja teorioita voidaan soveltaa terveyden edistämisen eri alueilla ja kykenee arvioimaan eri viitekehysten ja mallien käyttökelpoisuutta erilaisiin tarkoituksiin.
- Asenteet: Ymmärtää eri osa-alueiden teoriaperustaisen suunnittelun merkitys kokonaisuuden kannalta
- Suoriutuminen: Tuntee terveyden edistämisen toimia sekä osaa arvioida niiden vaikuttavuutta omassa toimintaympäristössään. Ymmärtää terveyden edistämisen toimia laajemmin ja pohtia niiden mahdollisuuksia ja rajoituksia yhteiskunnassa.

Ohjaus- ja harjoittelumenetelmät

- Tiedot: terveyden edistämisen perusteisiin perehtyminen

- Taidot: Terveyden edistämisen mahdollisuuksien pohtiminen omassa toimintaympäristössä sekä sen yhteyksistä laajemmin terveyteen vaikuttaviin tekijöihin sekä käytössä oleviin tietolähteisiin, joita arvioinnissa voisi hyödyntää. Terveyden edistämisen suunnitelma valitusti omassa toimintaympäristössä tai muussa soveltuvassa kontekstissa. (kirjallisesti)
- Asenteet: Kykenee perustelemaan terveydenedistämisen toimia omassa toimintaympäristössä tai muussa soveltuvassa kontekstissa.

Arviointimenetelmät

Kirjallinen raportti, joka käydään läpi yhdessä kouluttajien kanssa

Koulutuksen vaihe, jossa yleensä saavutetaan

Koulutuksen toinen kolmannes

Kirjallisuus

Pietilä A-M & Terkamo-Moisio A (toim.) Näkökulmia terveyteen ja sen edistämiseen.

https://erepo.uef.fi/bitstream/handle/123456789/21421/urn_isbn_978-952-61-3108-5.pdf

Patja K, Absetz P, Rautava P. Terveyden edistäminen. Kustannus Oy Duodecim, tulossa syksy 2022

Mäkelä M, Keinänen-Kiukaanniemi S, Korhonen P, Mäntyselkä P, Salokekkilä P. Yleislääketieteen perusteet, Kustannus Oy Duodecim, 2020. Kappaleet: Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen yhteisötasolla, Ehkäisevän terveydenhuollon yhteistyökumppanit ja Prevention tasot.

THL, Hyvinvoinnin-ja-terveyden edistämisen johtaminen <https://thl.fi/fi/web/hyvinvoinnin-ja-terveyden-edistamisen-johtaminen/osallisuuden-edistaminen/heikoimmassa-asemassa-olevien-osallisuus/osallisuuden-edistamisen-mallit/uudista-asiakastyota-luovasti-ja-leikkisasti/luovat-menetelmat-vahvistavat-osallisuutta>

STM: terveyden edistäminen kunnissa <https://stm.fi/terveyden-edistaminen/kunnat>

Green J, Cross R, Woodall j, Tones K. Health Promotion, Planning & Strategies. Sage Publishing, 4th Edition, 2019

EPA: Sairauksien ehkäisyn ja terveyden edistämisen hankkeiden suunnittelu, toteutus ja arviointi

Arvioitavan kokonaisuuden yläotsikko/kategoria: Terveyden edistäminen ja ehkäisevä terveydenhuolto

Lyhyt kuvaus

Terveyden edistämisen toimenpiteiden suunnittelun tulee olla systemaattista ja vaiheittaista. Toimenpiteiden toteutuksen ja vaikuttavuuden kannalta on olennaista, että suunnittelumallit ovat suoraan liitoksissa arviointimalleihin (esim. PDSA). Suunnitelman laatimisessa teorioita hyödynnettäessä huomioidaan automaattisesti koko prosessi ja sen eri vaiheet. Toteutuksessa ri menetelmien käyttäminen yhdistyy osatavoitteisiin soveltuvaksi kokonaisuudeksi. Terveyden edistämislle tyypillinen usean näkökulman yhtäaikainen tarkastelu on huomioitu. Toteutuksessa huomioidaan toiminnan laatu ja taso. Arviointia tehdään pitkin hanketta ja kehitetään mahdollisten muuttuvien tarpeiden mukaan.

Määritelmä ja rajoitukset

Erikoistuva:

- Tuntee terveyden edistämisen toimien suunnittelun keskeiset vaiheet
- Kokeilee jotain tai joitain viitekehyksiä ja teoreettisia malleja
- Osaa toimina terveyden edistämisen hankkeessa, suunnitella ja olla mukana toteutuksessa
- Ymmärtää miten arviointia tehdään ja on arvioinut hankkeita käytännössä tai kirjallisuuden pohjalta

Mahdolliset riskit ja komplikaatiot

Erikoistuva ei tunne keskeisiä terveyden edistämisen teorioita, peruskäsitteitä eikä niiden soveltamista tai ei pääse soveltamaan niitä erikoistumisen aikana.

Keskeiset CanMEDS-osaamisalueet

- Terveyden edistäminen

Suoritusta koskevat odotukset (tiedot, taidot ja asenteet)

- Tiedot: Tuntee terveyden edistämisen suunnittelun keskeiset vaiheet
- Taidot: Osaa soveltaa terveyden edistämisen teorioita eri alueilla ja kykenee arvioimaan eri viitekehysten ja mallien käyttökelpoisuutta erilaisiin tarkoituksiin.
- Asenteet: Ymmärtää toiminnan tasojen ja toimijoiden näkökulmien merkityksen suunnittelussa ja toteutuksessa.
- Suoriutuminen: Osaa suunnitella terveyden edistämisen toimia sekä arvioida niiden vaikuttavuutta omassa toimintaympäristössään. Osaa arvioida terveyden edistämisen toimia laajemmin ja pohtia niiden mahdollisuuksia ja rajoituksia yhteiskunnassa.

Ohjaus- ja harjoittelumenetelmät

- Tiedot: terveyden edistämisen perusteiden tuntemus ja suunnitelman tekemisen perusteet.

- Taidot: Terveyden edistämisen suunnittelu ja toteuttaminen omassa toimintaympäristössä sekä sen yhteyksistä laajemmin terveyteen vaikuttaviin tekijöihin sekä käytössä oleviin tietolähteisiin, joita arvioinnissa voisi hyödyntää. Terveyden edistämisen toteutuksen kuvaaminen valitusti omassa toimintaympäristössä tai muussa soveltuvassa kontekstissa. (kirjallisesti)
- Asenteet: Pystyy panemaan toimeen terveydenedistämisen toimia omassa toimintaympäristössä tai muussa soveltuvassa kontekstissa.

Arviointimenetelmät

Kirjallinen raportti, joka käydään läpi yhdessä kouluttajien kanssa

Koulutuksen vaihe, jossa yleensä saavutetaan

Koulutuksen kolmas kolmannes

Kirjallisuus

Pietilä A-M & Terkamo-Moisio A (toim.) Näkökulmia terveyteen ja sen edistämiseen

https://erepo.uef.fi/bitstream/handle/123456789/21421/urn_isbn_978-952-61-3108-5.pdf

Patja K, Absetz P, Rautava P. Terveyden edistäminen. Kustannus Oy Duodecim, tulossa syksy 2022

Green J, Cross R, Woodall j, Tones K. Health Promotion, Planning & Strategies. Sage Publishing, 4th Edition, 2019

At A Glance: The six steps for planning a health promotion program, Canada

<https://www.publichealthontario.ca/-/media/documents/S/2015/six-steps-planning-hp-programs.pdf>

EPA: Viranomaisten terveysvalvontaa ja – suojelua koskevat tehtävät ja terveysvaarojen torjunta

Arvioitavan kokonaisuuden yläotsikko/kategoria: Terveyden edistäminen ja ehkäisevä terveydenhuolto

Lyhyt kuvaus

Terveysvalvonnan ja terveydensuojelun tarkoituksena on ylläpitää ja edistää väestön terveyttä sekä ennaltaehkäistä, vähentää ja poistaa sellaisia tekijöitä, jotka voivat aiheuttaa vaaraa tai haittaa ihmisten terveydelle ja elinympäristölle. Kokonaisuus on laaja ja terveydenhuollon ammattilaiset ovat asiantuntijoina mukana osassa valvontaa ja suojelua.

Määritelmä ja rajoitukset

Erikoistuva

- Tuntee Terveydensuojelulain ja sen nojalla annettujen säännösten toimeenpanoa ja valvontaa (Valvira, AVi:t) pääpiirteittäin
- Tuntee kunnan tehtäviä ympäristöterveyden suojelun ja edistämisen toteuttajana (erilaiset terveysvalvontatehtävät ja kaavoituksen mahdollisuuden terveyshaittojen ehkäisyssä)
- Tuntee tietolähteet ja osaa etsiä lisätietoa tarvittaessa

Mahdolliset riskit ja komplikaatiot

Erikoistuva ei osaa etsiä tietolähteitä, hyödyntää niitä ja arvioida terveydenhuollon ammattilaisten rooli terveysvalvonnassa ja -suojelussa.

Keskeiset CanMEDS-osaamisalueet

Johtaminen

Terveyden edistäminen

Suoritusta koskevat odotukset (tiedot, taidot ja asenteet)

- Tiedot: Tuntee Terveydensuojelulain perusteet ja toimijat
- Taidot: Tuntee tietolähteet ja toimijat
- Aenteet: Ymmärtää terveysvalvonnan ja -suojelun merkityksen ja terveydenhuollon roolin siinä.

Ohjaus- ja harjoittelumenetelmät

- Tiedot: Terveydenvalvonnan ja -suojelun lainsäädäntöön ja valvontaa perehtyminen
- Taidot: Tutustuminen terveysvalvontaan – ja suojeluun toimipaikassa ja/tai toimintaympäristössä.

Arviointimenetelmät

Valvonnasta on yleensä tenttikysymyksenä erikoislääkäritentissä ja tätä voidaan siellä kysyä.

Koulutuksen vaihe, jossa yleensä saavutetaan

Koulutuksen ensimmäinen kolmannes

Kirjallisuus

STM: Terveiden suojelun kokonaisuus: <https://stm.fi/terveydensuojelu>

Terveystensuojelulaki <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1994/19940763>

Valvira: Ympäristöterveydenhuollon yhteinen valtakunnallinen valvontaohjelma

<https://www.valvira.fi/ymparistoterveys/ymparistoterveydenhuolto/ymparistoterveydenhuollon-yhteinen-valtakunnallinen-valvontaohjelma>

EPA: Muistutus terveydenhuollossa

Arvioitavan kokonaisuuden yläotsikko/kategoria: Strateginen toimintaympäristö: rakenteet, ohjausmekanismit

Lyhyt kuvaus

Terveydenhuollossa hoitoonsa tai siihen liittyvään kohteluun tyytymätön voi tehdä muistutuksen terveydenhuollon toimintayksikössä terveydenhuollosta vastaavalle johtajalle. Tämä kokonaisuus sisältää tapahtuneen sovittelun, muistutukseen vastaamisen ja sen seurauksena tehtävien muutosten käynnistämisen

Määritelmä ja rajoitukset

Erikoistuva

- Tuntee muistutukseen johtavan prosessin ja lainsäädännön, jossa potilas tai sosiaalihuollon asiakas ei ole tyytyväinen saamaansa palveluun, hoitoon tai kohteluun, ja hän voi olla yhteydessä potilasasiamieheen tai sosiaaliasiamieheen sekä tehdä muistutuksen toimintayksikön vastuuhenkilölle tai johtavalle viranhaltijalle

Mahdolliset riskit ja komplikaatiot

- Muistutus johtaa kanteluun
- Muistutus ei johda tarvittaviin toimintayksikön muutoksiin

Keskeiset CanMEDS-osaamisalueet

- Ammatillisuus
- Lääketieteellinen osaaminen
- Johtaminen
- Vuorovaikutustaidot
- Yhteistyötaidot

Suoritusta koskevat odotukset (tiedot, taidot ja asenteet)

- Tiedot: tuntee muistutusprosessin ja osaa vastata siihen kohtuullisessa ajassa
- Taidot: osaa tehdä yhteenvedon potilaan keskeisistä hoitoon liittyvistä dokumenteista sekä osaa muodostaa arvion toimintayksikössä tarvittavista muutoksista ja laatia näitä koskevan, ymmärrettävän ja toteuttamiskelpoisen ehdotuksen
- Asenteet: toimii tavalla, joka kunnioittaa potilaan itsemääräämisoikeutta ja yksityisyyden suojaa

Ohjaus- ja harjoittelumenetelmät

- Tiedot: Perehtyminen kirjallisuuteen ja lainsäädäntöön
- Taidot: Muistutuksen tekeminen toimintaympäristössä valvonnassa

Arviointimenetelmät

- Potilasasiakirjamerkintöjen seuraaminen
- Itsearviointi
- Muistutusta voidaan kysyä tenttikysymyksenä erikoislääkäritentissä

Koulutuksen vaihe, jossa yleensä saavutetaan

Koulutuksen viimeisen kahden vuoden aikana

Kirjallisuus

<https://stm.fi/asiakkaan-potilaan-oikeudet/valittaminen>

https://www.oppiportti.fi/op/ype00092/do?p_haku=muistutus#q=muistutus

EPA: Kehityskeskustelu

Arvioitavan kokonaisuuden yläotsikko/kategoria: Johtaminen ja hallinto

Lyhyt kuvaus

Tavoite- ja kehityskeskustelujen käyminen perustuu organisaation strategiseen johtamisjärjestelmään. Se on esimiehen ja työntekijän välinen tavoitteellinen keskustelu, joka pidetään säännöllisesti ja johon valmistaudutaan etukäteen.

Määritelmä ja rajoitukset

Erikoistuva

- Osaa kehityskeskustelussa käsitellä seuraavat osiot: edellisen vuoden arviointi, tavoitteista sopiminen, työhyvinvointi ja osaamisen kehittämissuunnitelma.
- Osaa ottaa vastaan rakentavaa palautetta esihenkilönä omasta toiminnastaan kehityskeskustelussa

Mahdolliset riskit ja komplikaatiot

- Kehityskeskustelu jää käymättä, ja esihenkilö ei saa ajantasaista tietoa työntekijän osaamisesta ja työhyvinvoinnista, joiden osalta voidaan tarvita esihenkilön toimia
- Potilasturvallisuuden vaarantuminen

Keskeiset CanMEDS-osaamisalueet

- Ammatillisuus
- Johtaminen
- Vuorovaikutustaidot
- Yhteistyötaidot

Suoritusta koskevat odotukset (tiedot, taidot ja asenteet)

- Tiedot: on perehtynyt organisaationsa kehityskeskustelun struktuuriin ja sisältöön sekä osaa olla tarvittaessa yhteydessä henkilöstöhallinnon asiantuntijoihin strategisten tavoitteiden osalta
- Taidot: osaa toimia huomioiden alaistensa yksilölliset osaamistaidot ja työkyvyn, osaa dokumentoida keskeiset alaistensa osaamistavoitteet ja sopia tarvittavista kehittämistoimista, seurata jatkotoimien vaikutuksia sekä muodostaa kokonaisarvion toimintayksikössään tarvittavista osaamisen kehittymismuutoksista ja mahdollisista työhyvinvointiin liittyvistä muutoksista

Ohjaus- ja harjoittelumenetelmät

- Tiedot: Perehtyminen organisaation strategiaan tavoitteisiin, alaisten osaamiseen sekä osaamistavoitteisiin

- Taidot: Kehityskeskustelujen dokumentointi ja mahdollisten jatkotoimien seuraaminen toimintaympäristössä

Arviointimenetelmät

- Itsearviointi
- Kehityskeskustelujen dokumentoinnin ja jatkotoimien seuraaminen

Koulutuksen vaihe, jossa yleensä saavutetaan

Koulutuksen aikana

Kirjallisuus

Tie työelämään- tietolähde:, Työ- ja elinkeinoministeriön rahoittama hankesivusto:

<https://tietyoelamaan.fi/keinot-tyokyvyn-tueksi/tyoelamassa/tyopaikan-keinot/esimiestyo-ja-kehityskeskustelu/>

<https://www.hammaslaakarilehti.fi/fi/uutinen/kehityskeskustelu-vuoden-tarkein-dialogi>

Aarnikoivu H. Aidosti hyödyllinen kehityskeskustelu. Helsingin seudun Kauppakamari 2021.

EPA: Varhaisen puuttumisen keskustelu

Arvioitavan kokonaisuuden yläotsikko/kategoria: Oman työn hallinta ja kehittäminen

Lyhyt kuvaus

Varhaisella puuttumisella pyritään selvittämään, onko työntekijän työkyky riskissä heikentyä, tai jo tapahtunut heikkenemistä.

Määritelmä ja rajoitukset

Erikoistuva

- Osaa havaita, mikäli alaisen työkyky on riskissä heikentyä, jolloin voidaan varhaisen puuttumisen keskustelulla selvittää, miten ehkäistä työkyvyn heikkenemistä
- Osaa keskustelun perusteella arvioida jatkotoimia, miten edistää työkykyä yksilöllisin toimin sekä ehkäistä työkyvyn heikkenemistä entisestään, mikäli näin on jo tapahtunut yhdessä muiden toimijoiden kuten työterveyshuollon ja henkilöstöhallinnon kanssa

Mahdolliset riskit ja komplikaatiot

- Työntekijän työkyky heikkenee ja hän jää sairauslomalle
- Työntekijä menettää työkykynsä ja jää sairaseläkkeelle.
- Potilasturvallisuuden vaarantuminen

Keskeiset CanMEDS-osaamisalueet

- Ammatillisuus
- Johtaminen
- Vuorovaikutustaidot
- Yhteistyötaidot

Suoritusta koskevat odotukset (tiedot, taidot ja asenteet)

- Tiedot: osaa organisaationsa varhaisen puuttumisen toimintamallin
- Taidot: osaa käyttää varhaisen puuttumisen keskustelua monialaisesti, osaa dokumentoida keskeiset alaisensa työkykyyn liittyvät riskit, osaa toimia huomioiden alaisensa yksilölliset osaamistaidot ja työkyvyn, osaa suunnitella yhteistyössä eri tahojen kanssa mahdolliset tarvittavat jatkotoimet sekä seurata jatkotoimien vaikutuksia alaisensa osalta, osaa muodostaa kokonaisarvion toimintayksikössään tarvittavista mahdollisista työhyvinvointiin liittyvistä laajemmista muutoksista

Ohjaus- ja harjoittelumenetelmät

- Tiedot: Varhaisen puuttumisen keskustelun toimintamalliin perehtyminen Taidot: Varhaisen puuttumisen keskustelut dokumentointineen sekä jatkotoimien seuranta toimintaympäristössä

Arviointimenetelmät

- Itsearviointi
- Varhaisen puuttumisen keskustelu, sisältöjen, dokumentoinnin ja jatkotoimien seuraaminen
- Toimintaympäristön työhyvinvoinnin seuraaminen

Koulutuksen vaihe, jossa yleensä saavutetaan

Koulutuksen viimeisen vuoden aikana

Kirjallisuus

<https://www.ttl.fi/teemat/tyoterveys/tyoterveyshuolto/tyokyvyn-tuki/tyokyvyn-varhainen-tuki>

Tie työelämään- tietolähde; Työ- ja elinkeinoministeriön rahoittama hankesivusto:
Osatyökykyisen palkkaaminen <https://tietyoelamaan.fi/yrityksille-ja-tyonantajille/>

EPA: Rakentava palautekeskustelu

Arvioitavan kokonaisuuden yläotsikko/kategoria: Esihenkilön toiminta

Lyhyt kuvaus

Palautekeskustelu on keskeinen osa työelämätaitoja ja lähiesimiestyöhön liittyvä perustehtävä.

Rakentava palautekeskustelu on oleellista työyhteisön hyvän toiminnan kannalta.

Määritelmä ja rajoitukset

- erikoistuva hammaslääkäri osaa antaa rakentavaa palautetta haastavissakin työelämän tilanteissa
- erikoistuva hammaslääkäri osaa ottaa vastaan rakentavaa palautetta

Mahdolliset riskit ja komplikaatiot

- Palaute aiheuttaa väärinymmärryksiä
- Palaute ei johda korjausliikkeisiin esimerkiksi vaarantaen potilasturvallisuuden tai heikentämällä yhteistyötä

Keskeiset CanMEDS-osaamisalueet

- Ammatillisuus
- Johtaminen
- Vuorovaikutustaidot
- Yhteistyötaidot
- Oma osaaminen ja tiedonhallinta

Suoritusta koskevat odotukset (tiedot, taidot ja asenteet)

- Tiedot: palautteeseen liittyvien taustatietojen selvittäminen (mikäli mahdollista)
- Taidot: palautteen antamisen tarpeesta tiedottaminen ja palautetilanteeseen tarvittavan ajan ja tilan varaaminen, palautetilaisuudessa pyrkimys kannustavaan ja luottamukselliseen ilmapiiriin, palautteen selkeä ja ymmärrettävä ilmaiseminen ja palautteen saajan reaktioiden huomioiminen, palautteen saajan mielipiteiden kysyminen ja huomioiminen, aktiivinen kuunteleminen, positiivisten seikkojen esille tuominen, kyky ottaa vastaa palautetta (korjausehdotuksia) omasta toiminnasta, yhteenvedon tekeminen ja mahdollisista jatkotoimenpiteistä sopiminen
- Asenteet: toimiminen ilman ennakkosenteita, palautekeskustelun tavoitteen selkeä ilmaiseminen (toiminnan parantaminen, ei persoonaan kohdistuva)

Ohjaus- ja harjoittelumenetelmät

- Tiedot: teoriakoulutukset, opetusvideot
- Taidot: käytännön harjoitukset lähiohjaajan kanssa, reflektointi palautekeskustelusta lähiohjaajan kanssa

Arviointimenetelmät

- Itsearviointi
- Palautekeskustelujen dokumentoinnin ja jatkotoimien seuraaminen

Koulutuksen vaihe, jossa yleensä saavutetaan

Koulutuksen aikana yksilöllisesti koulutuspaikan mukaan

Kirjallisuus

Järvinen P. Onnistu esimiehenä. 2017, 4. painos.

Järvinen P. Menestyvän työyhteisön pelisäännöt. 2016, 14. painos.